

DAIGA SLIŅĶE

LŪGUMS VAKARA KRĒSLĀ

Pasmel un ienes. Ienes manā istabā pilnas riekšavas prieka. Kāda tam nozīme – kur? Pasmelies grāvī, romānā lētā, vakarblāzmā vai tuvējās baznīcas zvanā.

Pasmel un ienes. Ienes prieku manās mājās. Sirds dažreiz tik smaga, tik izslāpusi pēc gaismas. Tā priecāties spēs pat par rasas pērlīti smilgas skarā.

Tikai – pasmel un ienes...

VIENS IR VIENS

Vilnis dzen krastā vilni. Un katrs no tiem domā, ka ir pirmais, kurš noglāsta zeltsmilšaino liedagu.

Bet jūra ir milzīga. Tūkstošiem tūkstoši viļņu tajā saplūduši vienā veselumā. Kā elpā krūtīs, tie vienoti ceļas un plok. Kurš pirmais? Kurš pēdējais? Kāda nozīme?

Viens vilnis neiznes dzintara graudiņu krastā. Un neizauklē pērli. Un nesaceļ vētru, kas žilbinošās zibeņu šautrās, apdullinošā vēju kaukoņā un nevaldāmās lietūs gāzēs ļauj atdzimt zemei.

Viens ir viens. Varbūt pārsteidzoši skaists un neatkārtojami vienreizējs savā būtībā, tomēr - viens...

UZDRĪKSTĒTIESPRIEKŠ

Man prieks par tiem, kuriem jūra līdz ceļiem. Un ne tāpēc, ka tā iet ir vieglāk, bet gan tāpēc, ka viņi prot nedomāt par bīstamajiem atvaremi, kas murd visapkārt.

Man prieks par tiem, kuriem acis kā pārles. Un ne tāpēc, ka viņi būtu veiksmīgāki par mani, bet gan tāpēc, ka viņi nebaidās savu prieku par sasniegto izrādīt citiem.

Man prieks par katru, kurš uzdrošinās. Un ne tāpēc, ka dzīvot pēc sava prāta būtu pārāk grūti, bet gan tāpēc, ka tikai retais uzdrīkstas ļauties dzīves vieglumam.

ESMU DZĪVA

Neļauj man palikt vienai! Cilvēku mežs ir tik liels, un tajā tik maz drošu taku. Vienīgi pasakās Sniegbaltīti sargā septiņi rūķīši, Sarkangalvītei talkā nāk labais mežsargs, bet Sprīdīti visās gaitās vada un svētī pati daba. Dzīvē daudz biežāk gandarījumu gūst Pamātes Jaunums, Vilka izsalkums un Sīkstulja alkatība.

Es nevēlos palikt viena! Vientulībā rīta saules zeltainais mirdzums šķiet salts, dzidri sanošās marta palāses krīt uz zemi kā akmeņi, bet Jāņu nakts kaislā burvība smeldz. Vientulībā domas grauž dvēseli kā ķirmji vēl dzīvu koku.

Un tomēr, es esmu viena! Viena savā dvēseles cietoksnī – miesā. Lai cik tuvu arī tu man nepienāktus, starp mums vienmēr paliks kāds jautājums. Katram pašam par sevi. Vienam par otru. Par Cilvēku mežu. Jautāt nozīmē - dzīvot.

ES NOAUJU BASAS KĀJAS

Pie dvēseles namdurvīm noauju pasaules putekļos sabristās kājas. Tālāk var iet tikai basām. Kā putnēnu ligzdā vērojot, aizturu elpu. Un klausos. Ko tādu tu man vari vēl pasacīt? Vai ir atlicis kas, ko neesmu dzirdējusi? Ko vēl es neesmu piedzīvojusi?

Kā no mājām izdzīts suns esmu tukšās ielās klīdusi. Vientulīgā vakarā viena ar zvaigznēm runājusies. Cerību pilis cēlusi un pati savām rokām nopostījusi. Uz aiziešanas robežas stāvējusī un atpakaļ atgriezusies.

Mani nebaida tavas dusmas. Es mācos neticēt tavai labvēlībai. Apradinos ar domu, ka reiz tik un tā visu iegūto nāksies zaudēt. Bet, vienalga, dvēseles priekšā es noauju pasaules putekļos sabristās kājas. Arī Tavā dvēselē ienākt var tikai basām...

PĀRDOMAS ZILOS CERIŅOS

Kurš teicis, ka ceriņiem jābūt ziliem? Ir taču redzēti vājā šūpojamies arī balti un rožsārti, violeti un tumši sarkani čemuri. Tomēr nē. Man šķiet, ka tieši zilie ir tie īstie. Vienīgi tie smaržo tik saldrūgti kā meitenes ilgas pēc pirmās mīlas un izplēn tik nemanāmi kā jaunība.

Zili ceriņi. Kā debesis. Ezers saulainā rītā. Mežu svītra bula tveicē trīsošā pusdienlaikā. Cerības. Ilgas. Cilvēka mūžam neremdināmā vēlme traukties kaut kur neizdibināmā tālē, pat ja tāpēc nāktos zaudēt visu, kas pieder.

Ceriņi. Un piedevām zili. Vienīgi tu zini, ka es ik pavasari gaidu to uzplaukšanu. Pēc ceriņu ziedēšanas es aprēķinu mūsu kopā nodzīvoto gadu skaitu.

TAGAD

Neliec man atkal gaidīt! Uz konfektēm, ziediem un labiem vārdiem. Uz brīvu mirkli, ko pavadām kopā. Uz saulainu rītu, kad nekur nav jāskrien. Uz pārsteigumu, kuru es iepriekš nenojaušu.

Neliec man, lūdzu, gaidīt! Negribu saprast, ka “varbūt jau rīt”. Dod! Ja ne pili, tad savas mājas. Ja ne dārzu, tad puķu dobi. Ja ne mīlestību, tad vismaz kaislīgu aizrautību.

Es negribu gaidīt! Man vajag tagad un tūlīt. Lec! Nav svarīgi – ugunī vai ūdenī, akā vai atvarā. Lec! Mana dzīve nerit rīt. Tā ir ŠOBRĪD, TAGAD, TE, TŪLĪT.

SARUNA MIGLĀ

Ko tu gribēji man pasacīt? Ka mīlestība ir tik pat iekārojama un nenotverama kā strazda dziesma pavasarī, ka ledus gāles asas un medus dažreiz – nebūt ne salds?

Ko tad es tev gribēju pasacīt? Ka drebināties vājā dažreiz ir labāk nekā sildīties tavā azotē, ka smaržas ziņā lilija nebūt nav pārāka par margrietiņu un pumpuru šķīlšanās visvairāk smeldz tieši sirdī?

Ko mēs viens otram gribējām pasacīt? Varbūt to, ka pasacīt nav tas pats, kas saklausīt, ka nenokrist var vienīgi tas, kurš vispār krīt, un ka šodien tu man esi tik pat svešs, kā bijī Rīt?

TEV

Es ierakstu tavu vārdu savas sirds Sarkanajā grāmatā. Ja nav, lai nav! Man nevajag neīstu smieklu, un tev, mans mīļais, jau sen derdzas neīstas asaras.

Es iegravēju tavu vārdu nomoda sapņū caurspīdīgajā vatē. Ja put, lai izput! Viena cerība uz priekšu vai atpakaļ – kāda starpība?

Es stāds, tu – koks. Es vējš, tu – smilts. Es gājējs, tu – tilts. Ar acu skatienu es ieaužu tavu vārdu melnajā naktī. Mīļais, vai tev kļuva silti?

KĀ BŪTU, JA BŪTU...

Kā būtu, ja būtu. Atkal ja nāktos mums uz viena ceļa satikties. Vienā vēja elpā ieklausīties. Vienā ziedā uzplaukt un vienas dziesmas ieaijātiem tikt...

Kā būtu, ja nebūtu? Dusmās teiktu vārdu. Sapni saglabāt vēloties, radušos melu. Pārpratumu, kas neļauj atkal tikties un izrunāties. Gadu, kas savrup iet...

Ak, ja būtu tā, kā nebūtu, tad ne ar mums tas būtu! Ceļš, kas šķir, ir skaists, jo tas sapņot liek. Un vējš, kas neaijā, ir skaists, jo tas ilgoties liek. Viss, kas ar mums notiek, ir skaists, jo – tas patiesi notiek!

PIE SASISTĀS SILES

Es nezināju, ka var tā iemīlēt. Nu, tā, no pirmā skatiena. Tu man to iemācīji. Tu vienkārši pienāci un nostājies līdzās. Un man vairs nebija, kur dēties.

Es nezināju, ka var tā saprast. Nu, tā, neizrunājot ne vārda. Tu man to iemācīji. Kad manas dusmu straumes kā pali plūda tev pāri, gatavas iznīcināt, tu vienkārši paraudzījies manī, un tavu skropstu galos iemirdzējās divas dzidras pērles. Es aplusu, nosarkusi.

Es nezināju, ka var tā ienīst. Nu, tā, bez jebkāda iemesla. Tu man to iemācīji. Tu aizcirti sava nama durvis tieši tad, kad es gribēju teikt vispatiesākos un sirsnīgākos vārdus. Nu es stāvu te, pie mūsu sasistās siles, un ceru, ka reiz viss varbūt vēl būs labi...

PELNI

Par ko es domāju, raugoties tavās acīs? Šī diena ir bijusi gara. Katrs sastaptais cilvēks labākajā gadījumā klusējis, sliktākajā – uzkrāvis plecos daļu no savas nastas. Gadi skrien, un nav nekādu cerību kaut mirkli no zaudētā atgūt...

Tādas dīvaini tukšas kļuvušas tavas acis. Tās nesauc un nestāsta, nevilina un neglāsta. Kur palicis iepazīšanās mulsums un pirmo tikšanās reižu rožainie sapņi? Kur prieks par dzīvības straumēm, kas lāso dzīslās, un vienkāršo ikdienas brīnumu radītā tīksme?

Nav nekā cita, tikai pelni, pelni, pelni. Tie ir tavās acīs un matos. Pelēka dūmaka visā, kas strāvo no tevis. Rimts un rāms kā ugunskurs brīdi pēc tam, kad mirusi liesma. Tomēr es stāvu tev līdzās un joprojām ceru, ka sildīsi...

VĀRDI

Vārdi ir vējš. Cik viegli elpot siltā un rasotā jūnija svētdienas rītā! Visa cerību spārnotā diena vēl priekšā, un visā pasaulē - tikai tu, es un Dievs. Grūti elpot, ja vējš nes līdz tveicīga bula laika ugunsgrēku smago un smacīgo tvanu. Tādi vārdi dzimst naidā. Tie māc kā lietuvēns pilnmēness naktīs...

Vārdi ir lietus. Pilienu pa pilienam tie plūst un krājas, pamazām veidojot paltis, tērpes, upju straumes un jūras. Sirds siltumā dzimuši vārdi atspirdzina dvēseli, ļaujot tai atplaukt smaržīgos cerību ziedos. Skarbi vārdi palo kā saltas rudens lietavas, pamazām sastindzinot atturīgā vienaldzībā pat visdzīvīgākās draudzības pļavas un uzticības laukus. Un vienmērīgi pilošas lāses var akmeni pāršķelt...

Vārdi ir migla. Tie piešķir īpašu nozīmi visam, ko redzam, dzirdam un jūtam. Cik skaista ir pasaule miglainā septembra rītā! Kā meistarīga mākslinieka otas vilkti, pelēcīgi blāv kļavu, ošu un alkšņu lapotņu silueti. Ik smilgas skara, ik zirnekļa tīmeklis iegūst īpašu nozīmi tādā rasotā rītā...

Un vārdi ir kurmji. Tikai īsu mirkli pavada apziņā, toties zemapziņu izvago alu alās. Pat nejauši izteikti, vārdi var ievainot sirdi. Var nogalināt...

MĀJAS, KURĀS SMARŽO PĪRĀGI

Pavasaros Alūksne ir kā draiskulīga meitene, kas nebēdnīgi rotaļājas saulē, kaisīdama pār gājēju galvām zilās un baltās ceriņu plūksnas. Vējš glāsta maigi un nerātīgi. Gaisa smarža pēc ezera valgmes un skūpstā piesārtušām lūpām. Laimīgā izbrīnā samulsusi, sirds lūdz. Lūdz pasaulei brīnumu. Sirds ilgojas mīlestības, kas dod spārnus, un - lai ir mājas, kurās smaržo pīrāgi...

Rudens pēcpusdienas piesaulē Alūksne dus rāma kā māte, kas saudzīgi auklē savus diendusā iesnaudušos mazuļus. Cerības un sapņi var droši kāpelēt pa namu jumtiem un līdz ar briestošiem āboliem šūpoties ābeļu zaros. Māte par to tikai saprotoši pasmaida. Sirmā pilsēta zina, kas tās bērniem visvairāk vajadzīgs. Lai visi darbi veicas. Lai ir laba veselība. Un – lai ir mājas, kurās smaržo pīrāgi...

Ziemassvētku laikā Alūksne vizuālo priecīgi satraukta kā Pelnrušķīte, kas pēkšņi iecelta karalienes godā. Zem gājēju kājām skrapst ledus gāles. Skatlogi aicina. Namu logi mirdz silti un nomierinoši. Kāds nolauzis zaru cerīgam. Varbūt pie tās mājas, kas reiz kļuvis par manām mājām? Par tām mājām, kurās smaržo mani ceptie pīrāgi un mani mazbērni gaida sava Ziemassvētku brīnuma piepildīšanos...

DIEVS JAU NU ZINĀJA

Man nav jājūtas vainīgai
Par to, ka esmu
Tāda kāda esmu.
Tādu mani radīja Dievs,
Un viņš jau nu zināja
Kāpēc.

TAVS LAIKS

Tavs laiks.
Kā smiltis caur pirkstiem.
Kā asara pār vaigu.
Rit.

Tavs laiks.
Šorīt. Šonakt.
Šajā vietā un laikā.
Šobrīd.

Tavs laiks.
Pilnīgi bez vērtības.
Un nenovērtējami
Dārgs.

Tavs laiks.

VĪZIJA

Pēc terora akta Amerikā 11.09. 2001.

Vēl nebija paspējuši nosēsties
No grūstošām sienām
Pāri palikušie putekļi.
Vēl no drupu kaudzēm kūpēja
Nāvi nesošie dūmi.
Vēl dziestošie ķermeņi
Raidīja pret debesīm
Izmisuma pilnu pēdējo vaidu.
Es meklēju Tēvu
Lai pavaicātu: kāpēc?
Taču apstājos samulsusi:
Radītājs bija izmisis.

DAŽREIZ IR TĀDA SAJŪTA

Laupīt var naudu un godu,
Un nelaupīt var neko.
Tomēr dažreiz ir tāda sajūta,
It kā dvēseles makā
Būtu radies
Prāvs robs.

Lūgt var piedot un mīlēt,
Un var nelūgt itin neko.
Tomēr dažreiz ir tāda sajūta,
It kā visa ziedošā pasaule
Gluži kā pāvests mesā stāv,
Lūgšanā izstiepusi pār tevi rokas.

Mīlēt var darbu un cilvēkus,
Un var nemīlēt arī neko.
Tomēr dažreiz ir tāda sajūta,
It kā siltā un smaržīgā lietū tu stāvi.
Viens. Tik viens, ka, dzīves akacī grimstot,
Nav neviena, kas pasniedz palīgā roku...

SAVA CEĻA GĀJĒJAM

Mana diena, tava diena,
Balta diena, melna diena
Klusēdama rit.

Mani sapņi, tavi sapņi,
Lieli sapņi, mazi sapņi
Visi netverami zib.

Ja tu sācis – neapstājies,
Nepadodies, nepaļaujies –
Skrien!

Tavi sapņi – tikai mirklis,
Elpas vilciens baltā dienā
Ir.

Nokavēsi – pazaudēsi,
Piemirsīsi – nepasēsi,
Aizskries dienas, zudīs viss.

SAULAINĀ RĪTĀ

Es esmu laimīga, ka pieder man šis rīts
Ar vakardienas atmiņām uz pleca.
No skaidrām debesīm snieg balts un pūkains prieks,
Un cerības es aizdedzu kā sveci.

Man melna kafija šķiet šorīt reibīgs vīns,
Un tūkstoš jaunas ieceres ceļ spārnos.
Un negribu es lejā nolaisties,
Un negribu, lai apreibums šis pāriet.

Vien tevi dzirdēt gribu, mīļais Dievs,
Kā bērns pie tavām drānām tveros nepaguris.
Un elpu azturu, un klausos, laiks kā skrien,
Un katra minūte čukst: steidzies, cīnies, turies...

VĒLĒJUMS

Es zīmēju šai pelēcīgā rītā,
Uz logu rūtīm mazus nerātnīšus.
Es vēlētos, lai šajā drūmā dienā,
Pie manām labām domām tu,
Mans mīļais, sasildītos.

Tik daudz ir teikts un uzklausīts,
Bet tik maz sajūsts.
Ir kopā būts, un tomēr
Nebūts līdzās.

Es vēlētos, lai šajā ziemas rītā,
Tu manā skatienā kā siltā bezgalībā tītos
Lai manā dvēselē tu, mīļais mans,
Uz mūžu apmaldītos.

TEV

Zilzilos cerīnos iebrien Alūksne.
Ezera līčos snieg madaru sniegs.
Un no manas sirds uz tavējo
Trauslas nojautas taku liek.

Tie nav trauksmaini sapņi par rītdienu,
Tās nav ilgas pēc saldkaisles nakts.
Tikai bikla cerība: varbūt rīt
Tevi redzēt man atkal būs ļauts.

Kāpēc zagt to, ko var vienkārši dāvināt?
Kāpēc bēgt tā, no kā izbēgt nav lemts?
Es nekad nebūšu tava, un tomēr man
Ir tik labi, ja līdzās tavs plecs.

VECGADA VAKARĀ

Ir atkal vakars tāds,
Kad vārdiem lūpu bail.
Sirds mulsi trīs un
Klausās sveču mēles,
Un zvaigznes uzrunā,
Jo vienīgi tās zin,
It visas atbildes
Uz mūsu tūkstoš - kāpēc.

Ko nesis aizvadītais gads?
Vai bijis dāsns kā cerēts?
Vai vienmēr piedot spējām,
Vienmēr pratām lūgt?
Vai ir kaut vienu mazu soli
Tuvāk pieklūts
Tai cerībai
Kas ceļā vada mūs?

Bet zvaigznes klusē.
Atkal vakars tāds, kad runā
Bezgalības piepildītais klusums.
Vien Dieva elpā notrīs egles zars
Kā solījums būt līdzās tad,
Kad viņa bērniem kļūs
Visgrūtāk.

Dievs ir bezgalība,
Kas pastāv vienīgi tik ilgi,
Kamēr to meklē

Dievs ir pārpilnība
Kas sasniedzama vienīgi
Atsakoties no ikdienas gribēšanām.

Dievs ir jūra
Kas vienlīdz maigi auklē
Smiltis, akmeņus, koraļļu rifus un kuģu vrakus.

Dievs ir dzīvība
Kas iegūstama vienīgi
No dzīvības atsakoties.

Dievs ir mūžība
Kas pastāv neatkarīgi no tā
Tīcam mēs tai vai nē.

Pacelties pāri ikdienai
Ik rītu apsveikt sauli,
Miglas plīvuros
Nomazgāt muti
Un rasas dimantos
Izmērcēt kājas.
Lai skan.
Pasaules elpa ausīs
Un smilgu dziesma
Dvēselē.

Neviena mandala neatnes laimi.
Neviens amulets no nelai mes nepasargā
Un Lāčplēša spēks tikai pasakās
Vienmēr īstajā brīdī palīgā atsteidz.
Jo patiesībā dzīve ir process.
Process, kurā katrs mirklis ir mandala un
Katrs vārds – reizē amulets un šķēps.
Neviena pasaules vara nav tik visvarena,
Lai mīloša cilvēka sirds
Tajā nespētu pastāvēt.

Tik balta un tīra dvēsele mana šobrīd
Kā kartupeļa zieds,
Kā mākonis septembra debesīs,
Vai kā pirmā janvāra rītā uzsnidzis sniegš.
Neviena sapņa par kalnā kāpšanu.
Nevienas nopūtas par mūžīgo
Pēc mīlas slapšanu.
Nevienas vajadzības un nevienas gribas.
Tik balta un tīra dvēsele mana šobrīd,
Kā mana vectēva bārda, kā pirtsslotā
Vai kā apskaidrība
Vai varbūt vienkārši – kā paša Dieva
Krūtīs iesēta Dzīvotgriba

Dvēsele dzied par puķēm.
Dillu smaržu un dzeltēt sākušās dobēs
Snaudošiem gurķiem.
Un debesīm. Dusošām.
Pukstošām. Plūstošām.
Dvēsele dzied par būšanu.
Būšanu šajā pasaulē.

Es reibstu no tava vārda
Vēl nepasacītā.
Skropstu galos dzimst saule
Ar dienas rūpēm vēl nepiepildīta.
Tik viegli dus krūtīs prieks
Vēl neapjausts, vēl bez iemesla.
Vēl vesela diena plūst manā priekšā
Kā zeltaina straume, iespējām pārpilna.
Ienirsim tajā, tu un es,
Lai svelmainā laimes lava
Rada no jauna
Mūsu dvēseles.

Paņem putnu un māci tam lidot.
Saki putnam, ko drīkst un ko nē
Un tu redzēsi: istabas vidē,
Ne vairs cīrulis – krupis tur sēd.

Paņem puķi un māci tai ziedēt,
Iemāci smaržot, iemāci augt,
Un tu redzēsi: ne vairs roze
Vien dzeloņstieple tev vāzē plauks.

Paņem sirdi un māci tai mīlēt.
Māci tai drošai un pareizai būt,
Un tu redzēsi: ne vairs dzīve
Vien sarkana viela tev dzīslās būs.

Bet - kļūsti par putnu, par gaisu, par puķi!
Ne māci, bet mācies ar brīnumu reizē plaukt.
Un tu pats kļūsi brīnums, kura priekšā liec galvas
Tā Tava sūtība, skolotāj.

Mazliet par sāļu, lai būtu mīlestība. Mazliet par saldu, lai to nosauktu par asaru. Nu tā, kaut kas vidējs starp smiekliem un nopūtu vibrē gaisā un kutina krūtis. Eļ nu sažini, viegli vai grūti savu brīvo galvu nest, savai neprātīgajai sirdij paklausīt, pajauties vienīgi uz Dievpalīgu un ticēt Ziemassvētku vecīša visvarenībai.

Manām cerībām aplūzuši spārni. Laikam būs bijuši no cukura vai varbūt no porcelāna. Nezinu. Un patiesībā tas arī nav svarīgi. Svarīgi ir, ka tās bija manas cerības, tie bija mani spārni! Pasitu padusē skumjas un iebrienu vientulībā. Tāpat taču šobrīd neviens nevar man palīdzēt. Vismaz tu jau nu noteikti nē. Mīļais, tu neietilpsti manu cerību sarakstā.

Pa zilo debesu savannu klejo balti mākoņu degunradži.

Nepamet mani starp Jā un Nē. Neatstāj divvientulībā ar savu vienaldzīgo varbūt. Lakstīgalas dzied tik neprātīgi kaisli un reizē tik nevainīgi. Tauriņi spēlē paslēpes, lai, beidzot satikušies, sakļautos atdevīgā skūpstā...

Es neesmu ne lakstīgala, ne taurenis, tomēr – arī lapsenēm garšo medus. Un vispār, šajā pasaulē nav nekā lieka vai nevajadzīga. Pat cilvēks tai izrādās derīgs. Tāpēc – neatstāj mani starp Jā un nē. Neatstāj mani!